

РЕШЕНИЕ

№ 17894

гр. София, 12.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 41 състав, в публично заседание на 23.04.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Луиза Христова

при участието на секретаря Мариана Велева, като разгледа дело номер **1731** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК. Образувано е по жалба на Д. Д. К., чрез адв. Т., срещу мълчалив отказ на управителя на НЗОК да предостави достъп до обществена информация по негово заявление с вх. № 24-01-266 от 17.12.2025г. По преписката е приложено писмо № 24-01-266 от 04.02.2026г. на главния секретар на НЗОК А. А., подписано от Велик Г., с което се предоставя информация по заявлението. С молба от 09.03.2026г. жалбоподателят уточнява, че оспорва изричен отказ да се предостави исканата обществена информация по въпроси 2-5 от заявлението, а в случай, че писмо № 24-01-266 от 04.02.2026г. на главния секретар на НЗОК не е подписано от него, а от лице без правомощия, поддържа оспорването срещу мълчалив отказ.

Жалбоподателят твърди, че поисканата информация има обществен характер, като срокът за отговор е изтекъл на първия работен ден след 14-дневния срок по чл. 28, ал.1 от ЗДОИ, т.е. на 05.01.2026г. Поради това на 03.02.2026г. е подал жалба срещу мълчалив отказ. Отговор на заявлението е изготвен след подаване на жалбата, като в частта по т.2-4 от заявлението са посочени само нормативните изисквания за прилагане на съпътстващата документация в превод, но липсва конкретен отговор по колко от уважените искания за 2022г. действително са спазени тези изисквания. По т.5 от заявлението ответникът изрично е отказал да предостави отговор като твърди, че не съхранява такава информация. Оспорва се компетентността на органа, подписал писмо № 24-01-266 от 04.02.2026г., като се твърди, че същото не е подписано от главния секретар на НЗОК. Претендират се разноски. Подробни съображения се излагат в писмена защита по съществуването на спора.

Ответникът - главния секретар на НЗОК, редовно уведомен, не се явява и представлява и

не изразява становище по жалбата.

Административен съд София-град, като прецени събраните по делото доказателства и доводите на страните, приема следното от фактическа страна:

Жалбоподателят е подал на 17.12.2025г. заявление до НЗОК за достъп до следната обществена информация: 1. Колко искания са подадени пред НЗОК за възстановяване на суми за лечение на деца в чужбина през 2022г. и колко от тях са уважение изцяло или частично; 2. Към колко от уважените искания е приложена съпътстваща документация за сторените разходи; 3. По колко от исканията по т.2 тази документация е била преведена на български език; 4. НЗОК изпращала ли е лицата, направили исканията, указания за превод на тази документация и по колко от тях; 5. По колко от исканията цялата документация е била преведена и по колко е била преведена само частично.

С писмо № 24-01-266 от 04.02.2026г. на главния секретар на НЗОК е посочено, че по въпрос 1 през 2022г. са издадени 288бр. заповеди във връзка с лечение на деца в чужбина, от които 219бр. за одобряване на лечението, 24бр. заповеди за отказ, 14бр. заповеди за прекратяване на производството поради неотстранени непълноти и 1 бр. поради непопадане на услугата в обхвата на наредбата. Останалите заповеди касаят одобряване на лечението на лица над 18год. възраст, за които в заявлението не е поискан достъп до обществена информация, т.е. са неотнормирани. По въпрос 2-5 са посочени съответните разпоредби от Наредба №2/2019г. за медицинските и други услуги по чл. 82, ал. 1а и 3 от Закона за здравето и за реда и условията за тяхното одобряване, ползване и заплащане, които съдържат изисквания как да се окомплектова заявлението – с медицинска и финансова документация в превод на български език. В тази връзка са приети и Правила №РД-16-53 от 19.09.2022г., публикувани на сайта на НЗОК. При непредставяне на необходимите документи, НЗОК ги изисква, но няма нормативно задължение да поддържа информация по колко от исканията необходимата документация е била преведена на български език и по колко – не. Решението е подписано от велик Г., който на основание заповед № РД-09-00-86 от 28.10.2026г. на управителя на НЗОК е замествал главния секретар на НЗОК в периода 02.02.-04.02.2026г. От своя страна на главния секретар на НЗОК са възложени правомощията по чл. 28, ал.2 от ЗДОИ със заповед № РД-09-979 от 05.11.2025г. на управителя на НЗОК. Писмо № 24-01-266 от 04.02.2026г. е получено от жалбоподателя на 18.02.2026г.

В осз жалбоподателят представя отговор на ответника по ЗДОИ по запитване на друго лице, в което се посочва, че през 2022г. са издадени 8бр. заповеди за лечение на деца в конкретно лечебно заведение в чужбина, като по тях от заявителите са представени отчетни документи за проведеното лечение, от които 6бр. в превод от френски на български и 2бр. в превод от френски и английски на български.

При така установените факти, съдът обосновава следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срок, от адресат на акта, засегнат неблагоприятно от него в оспорената част, доколкото с нея се обосновава отказ от предоставяне на исканата информация, и е допустима. Разгледана по същество е частично основателна по следните съображения:

Съгласно чл.2, ал.1 от ЗДОИ, обществена информация е всяка информация, свързана с обществения живот в Република България и даваща възможност на гражданите да си съставят собствено мнение относно дейността на задължените по закона субекти. Не е налице легално определение на понятието обществен живот, но то е с достатъчно ясно съдържание - живота на обществото като група хора. С оглед на това всяка информация, която е свързана с живота на обществото като група хора, има характер на обществена информация. Но за да е налице обществена информация е необходимо не само информацията да е свързана с живота на група хора, но и да дава възможност на гражданите да си съставят собствено мнение за дейността на

задължения субект. Тоест, информацията трябва да е обвързана с правомощията и дейността на органа, защото само тогава тя би могла да притежава исканата от закона специална цел. Ответникът е задължен субект по смисъла на чл.3, ал.2, т.1 от ЗДОИ като публично-правен субект. В конкретния случай оспореният административен акт е издаден от компетентен орган – главния секретар на НЗОК в условията на заместване въз основа на изрично оправомощаване по чл. 28, ал.2 от ЗДОИ.

Предмет на процесното заявление за достъп е информация, която касае заплащане от страна на НЗОК на медицински услуги извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, вкл. които не могат да бъдат извършени в България. Безспорно е, че търсената информация засяга обществения живот в страната. Тази информация със заявлението е ограничена до лица до 18год.възраст и ще даде възможност на заявителя да си състави собствено мнение за дейността на НЗОК по разглеждане и одобряване на заявления, респ. отказ от заплащане на услуги по чл.7 и 8 от наредбата. Търсената информация има характер на служебна обществена информация, тъй като се събира, създава и съхранява по повод дейността на задължения субект. Съгласно чл. 13, ал.1 от ЗДОИ достъпът до служебна обществена информация е свободен, освен ако не попада в изключенията по чл. 13, ал.2 и не е налице обстоятелството по ал.4 от същата разпоредба на ЗДОИ. Достъпът до служебна обществена информация може да бъде ограничен, когато тя е свързана с оперативната подготовка на актовете на органите и няма самостоятелно значение (мнения и препоръки, изготвени от или за органа, становища и консултации); или когато съдържа мнения и позиции във връзка с настоящи или предстоящи преговори, водени от органа или от негово име, както и сведения, свързани с тях, и е подготвена от администрациите на съответните органи. Достъпът до служебна обществена информация не може да се ограничава при наличие на надделяващ обществен интерес (чл. 13, ал.4 от ЗДОИ). "Надделяващ обществен интерес" по смисъла на §1, т.6 от ДР на ЗДОИ е налице, когато чрез исканата информация се цели разкриване на корупция и на злоупотреба с власт, повишаване на прозрачността и отчетността на субектите по чл. 3.

В случая целта на искането за получаване на информация по т.2-5 е възможността на заявителя да си състави собствено мнение относно окомплектоването на уважените искания за възстановяване на суми за лечение на деца в чужбина през 2022г. По същество чрез заявлението за достъп до обществена информация се цели проверка на работата на НЗОК, т.е. дали законосъобразно е преценявала комплекцията на подадените заявления преди да ги одобри. Съдът намира, че не това е целта на ЗДОИ. Исканата информация по т.2,3 и 5 от заявлението представлява подготвителна информация за издаване на акта, с който се одобрява или отказва заплащането на съответните медицински услуги, поради което и няма самостоятелно значение. След като жалбоподателят е получил информация колко на брой са одобрените искания през 2022г. за възстановяване на суми за лечение на деца в чужбина – 219бр., то от тук следва, че същите са окомплектовани със съответните документи в превод на български език. В останалата част, в която производството е прекратено поради неотстранени непълноти, следва че документацията не е била окомплектована (чл.27, ал.4 от Наредбата). Исканата информация по т. 2,3 и 5 от заявлението не се съдържа в обобщен вид при ответника. За да предостави такава информация, същият следва да направи нова обработка на цялата събрана при обработване на одобрените заявления информация по зададените от заявителя критерии. Т. задължение за административния орган обаче не съществува, тъй като задължението му по ЗДОИ се изчерпва с представяне на налична информация или с посочване на публичния достъп до нея, а не и със задължение да изготвя нарочни справки, които по принцип не са налични и трябва да се създават само за нуждите на заявителя на информацията. Освен това целта на ЗДОИ не е упражняване на контрол за

законосъобразност върху дейността на задължения субект, който се извършва от съответните компетентни органи служебно или въз основа на сигнал. Ако жалбоподателят има съмнение относно законосъобразното процедиране на заявленията, същият може да отпрати сигнал до съответния компетентен орган, с отговора по който да установи наличието или липсата на закононарушения при осъществяване на тази дейност. Неоснователно е възражението, че тази информация вече е предоставяна на други лица, тъй като видно от представения отговор на л. 50, същият касае предоставяне на съвсем друга информация – отчетна, след приключване на лечението, а не предварителна преди одобряване на заявлението. Поради това жалбата срещу процесния отказ в частта по т.2,3 и 5 от заявлението е неоснователна.

Въпросът в колко от уважените искания документацията не е била комплектна, не е била преведена или не е била преведена в цялост има значение само относно установяване на факта давани ли са указания на съответните лица да отстранят непълнотите или не. Съгласно чл. 27, ал.2 от Наредбата в случаите, когато не са подадени необходимите документи с изискваните съдържание и форма или са налице неясноти или непълноти в съдържащата се в документите информация, извън тези по чл. 25, ал. 2, а също и при необходимост от представяне на допълнителен относим документ, в срока по ал. 1 управителят на НЗОК или оправомощено от него длъжностно лице уведомява писмено заявителя и дава указания за отстраняване на недостатъка, като определя срок 3 дни за това. Уведомяването може да стане и по електронен път на посочен от заявителя електронен адрес или по друг сигурен начин съгласно АПК. В случаите по чл. 23, ал. 7 при наличие на лице от лечебното заведение за болнична помощ, действащо като пълномощник на заявителя, НЗОК уведомява същото по телефон, факс, по електронен път или по друг сигурен начин съгласно АПК. Информацията дали ответникът е давал указания за отстраняване на непълноти в заявленията преди да издаде заповеди за одобряване на финансирането, е дължима, тъй като съгласно чл. 58, ал.1, т.1, б.“б“ от наредбата Националната здравноосигурителна каса създава и поддържа информационна база данни относно движението по заявленията за заплащане на медицински услуги по чл. 4, 7 и 8. Следователно ответникът разполага с информация давани ли са указания по всяко от одобрените заявления. Няма задължение да съхранява информация за това какви точно са тези указания – дали касаят именно превода на представената документация или други непълноти, но би следвало от електронното досие на всяко одобрено изявление да може да се направи разпечатка на движението му в частта давани указания. Поради това в частта по т.4 от заявлението ответникът незаконосъобразно е отказал предоставянето на информация за това по колко от исканията са изпратени указания, като е следвало да посочи по колко от издадените 219 бр. заповеди за одобряване на лечение на деца в чужбина през 2022г. са отправяни указания за отстраняване на непълноти. В тази част процесният отказ следва да бъде отменен и преписката върната на административния орган за ново произнасяне в съответствие с дадените от съда указания.

При този изход на спора на жалбоподателя се дължат разноски пропорционално на уважената част от жалбата за държавна такса и адвокатско възнаграждение, платено в брой съгласно договор за правна защита на л.7.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 от АПК Административен съд София-град, Второ отделение, 41 състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на Д. Д. К., чрез адв. Т., писмо № 24-01-266 от 04.02.2026г. на главния секретар на НЗОК, в частта, в която е обективизиран отказ за предоставяне на обществена

информация по т.4 - „по колко от исканията са изпратени указания“ от заявление с вх. № 24-01-266 от 17.12.2025г.

ВРЪЩА административната преписка на главния секретар на НЗОК за предоставяне на достъп до посочената обществена информация при спазване на указанията, дадени в мотивите на настоящото решение в 14- дневен срок от влизането му в сила.

ОСЪЖДА НЗОК да заплати на Д. Д. К. от [населено място] сумата от 90 евро разноси по делото.
ОТХВЪРЛЯ жалбата на Д. Д. К. в останалата част като неоснователна.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Решението съгласно чл. 40, ал.3 от ЗДОИ не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: